Hvor vi dog elsker at rose os selv!

Ingen Mennesker og ingen Problemer, men megen Selvglæde i det nye Kulturfilm-Show

DEN behagelige Overraskelse udeblev i Gaar under den Præsentationsforestilling med nye danske Kortfilm, som »Dansk Kulturfilm« og »Ministeriernes Filmudvalg« havde arrangeret i World Cinema. Det bedste var den gode Tempokontrol i Tegnefilmen »Grævlingen og Harerne«, ironiske Enkeltheder i *Poul Henningsens* Danmarksfilm fra 1935 og Passager i *Jørgen Roos'* »Shakespeare og Kronborg«.

Der startedes med *Carl Th. Dreyers* »Storstrømsbroen«, til hvilke afdøde *Preben Frank* har leveret skarp Skønfotografering. Filmen er blevet goldt formalistisk (ikke engang interessant formalistisk) — den er mindst lige

Erik Mørck i »Shakespeare og Kronborg«: »Alas, poor Yorick!«

saa ligegyldig som Joris Ivens' »Broen« fra 1927, om hvilken den paa en vis Maade minder. Storstrømsbroen præsenteres provinsielt som Verdens ottende Underværk, og man tillod sig at gabe. Et Filmdigt uden Poesi.

»Diakonisse« af *Nic. Lichtenberg*, der lavede »Polens Børn«, siger os intet menneskeligt paa en indtrængende Maade, og det maa vel bl. a. have værets Filmens Maal at gøre det. En Sætning som »Det giver Livet Indhold og Fylde at være noget for andre« ligner betænkeligt de Sætninger, vi ærgrer os over i amerikanske Super-Film. Vi ser ganske vist en Diakonisse i Aktivitet, men vi ser hende ikke i Sammen har et noget kaotisk Præg — Slutningen er abrupt. Man kan sige, at Filmen slutter dèr, hvor den skulde have begyndt: I den mellemmenneskelige Kontakt.

Poul Henningsens Danmarksfilm fra 1935 er blevet skaaret ned til det halve, og det er nu Meningen at sende den til Udlandet. Det bør man ikke gøre. Den aander tydeligt »Fem raske Piger«-Tidens Idyl, og 1935-Moderne gør den ogsaa i det Ydre uegnet til at give et Billede af Danmark i Dag. Fotograferingen i sidste Halvdel er meget svag. Alligevel forstaar man, at Filmen betegnes som et dansk Pionèrarbejde inden for Dokumentarfilmen. Den ledsagende Sangtekst er velskrevet — f. Eks. et morsomt Billede: Jorden faar en ny *Frisure*, naar Negene sættes i Hæs. Og der er Filmsans og velgørende Ironi i forskellige Passager, f. Eks. den, der viser audienssøgende stige ud af en Vogn og den, der paralleliserer gymnastisk Ensretning og Marcipanfremstilling. Imidlertid havde man haabet, at den var endnu mere flabet og ironisk .Men den Tone, der vakte Forargelse i 1935, er maaske nu mildnet. Hvis det forholder sig saaledes, at det ærgerligt, det, der forargede i 1935, er sikkert det, vi (og Udlændinge) vilde være i Stand til at more os mest over i Dag. Det er en Misforstaaelse at tro, at Turistfilm skal være rene Reklamefilm.

»Grævlingen og Harerne« propagerer for Opsparing i Tegninger af *Bjørn Frank* og *Børge Ring*, der lavede Talløbene i »Tallenes Tale«. Den er stærkere i Tempokontrollen, Tekniken og Pointeringen end i Stregen. Grævlingen er et underligt Murmeldyr, Harerne vel amerikanske. Ideen er ikke videre original, men man er glad for, at vi altsaa har de tekniske Muligheder. Her er noget at bygge paa. Klare Farver.

Henning Bendtsens abstrakte Bølgepap-Film »Legato« virker noget mekanisk og steril i Forhold til »Taaren« og »Opus 1«, hvis naive Lunefuldhed er mere inciterende.

Man sluttede med *Jørgen Roos'* »Shakespeare og Kronborg«, der velgørende frækt, men unaegtelig reklamerende sætter, at Shakespeare engang ca. 1600 kom til Kronborg. Vi ser Digteren og Frederik II overvære en Scene fra »As You Like It« (Kvinderollerne spilles i Tidens Manér af Drenge) og et moderne Publikum overvære en »Hamlet« med *Erik Mørk* og *Annemette Svendsen* som Hamlet og Ofelia. Med fiks Lethed gaar Jørgen Roos fra Tidsalder til Tidsalder, og Ideen med de hemmelighedsfulde Skridt, hvis Rytme Billedrytmen falder ind i, er et Fund — det viser sig, at det er Shakespeares. Naar Hamlets Fader kan gaa igen i »Hamlet«, kan Shakespeare (*Olaf Ussing*) saa ikke gaa igen i det moderne Kronborgs Sale? Jørgen Roos har Sans for, at det er de meget smaa Tidsenheder, der skal opereres med, naar det gælder Film, der er noget tiltalende arrogant i, at han *fader* Shakespeares Ord ud — det er jo nu engang *Film*, han sætter sig for at lave. Shakespeare spilles selvfølgelig — som det sig hør og bør — teatralsk, men det er alligevel lykkedes Roos at faa noget impressionistisk svævende ud af Stoffet, selv om den tunge, oplysende Indledning er en Fejltagelse. Filmen er smukt klippet — saaledes virker f. Eks. Klippet til Nærbilledet af Kaarderne. Man kan hævde, at det hele er en Omgang smart Fup for Turister, men der er i hvert Fald Tale om Fup med Talent i.

Vi lærer intet som helst om *Mennesker* i de Kortfilm, der præsenteredes i Gaar, og ingen pres-

serende Problemer blev taget op. Vi ejer hverken nogen *Sucksdorff* eller nogen *Paul Rotha*. Vi er for interesserede i at rose os selv — for lidt interesserede i at give et sandt og dog indfølende Billede af Samspillet mellem Menneske og Milieu. Og i det rent artistiske havner vi let i Formalisme.

E. U.

Filmmusiken

Ligesom Kortfilmproduktionen har aabnet værdifulde Muligheder for Instruktørerne, har Komponisterne ogsaa herigennem faaet et haardt tiltrængt Virkefelt. I visse af de Film, som i Gaar blev forevist, spiller Musiken en meget stor Rolle, og der er derfor Anledning til undtagelsesvis at behandle den som et særskilt Emne.

Filmmusiken er et Led i selve Filmen, og netop ud fra dette Synspunkt maa Kritiken rettes mod Svend S. Schultz' Musik til »Storstrømsbroen«. Der er ingen Tale i Filmen, hvorved Musiken kommer til at staa særlig stærkt. Men Filmmusik maa aldrig dominere paa Billedvirkningens Bekostning. Schultz

Svend S. Schultz.

Bernhard Christensen.

har skabt en Musik, som lige saa godt kunde have tjent andre Formaal. Han har ikke søgt at imitere forskellige Foreteelser paa Lærredet som Tog eller Cyklister, der kører o. l., og Musiken har da ogsaa vist sin Berettigelse som »ren« Musik i Koncertsalen. Men han har ikke engang søgt at »dække« Billederne musikalsk — psykologisk, hvorved melodiske og især rytmiske Virkninger kommer paa tværs af det visuelle Indtryk. Musiken rummer dog Værdier nok i sig selv. Blot ikke som Filmmusik.

Leif Kaysers Musik til Filmen om Shakespeare og Kronborg opfylder langt bedre Kravene til Filmmusiken. Opgaven er ogsaa mere taknemlig. Kayser søger ingen nye Veje, men har lavet en Ledsagemusik, der i Ro og Patos med velanbragte Mindelser om Elisabethiansk Musik støtter Billedvirkning og Handling uden at efterlade selvstændige Spor i Erindringen.

Ligesom Ideen med Poul Henningsen og Danmarksfilmen i sin Tid var et dristigt Eksperiment, var ogsaa Bernhard Christensens Medvirken som Filmkomponist et efter Tidens Syn hasarderet Paafund. Bernhard Christensen har senere vist sine Evner paa dette Felt, og det vilde være uretfærdigt i Dag at bedømme ham ud fra Danmarksfilmen. Det fornyede Bekendtskab med denne Film fastslog imidlertid, i hvor høj Grad det er en Fare at anvende en bestemt Stilart i Musiken til en Dokumentarfilm, som skulde have Gyldighed til evig Tid. Hans Anvendelse af Jazzmusik til danske Landskabsbilleder og idylliske Bindingsværkshuse er i sig selv problematisk. En Stork, der letter fra en Mose og Joe Venuti'ske Violintoner er ikke nogen heldig Kombination. Hvor det drejer sig om Arbejdet paa en Fabrik eller Storbyens Trafikmylder, falder denne Musik derimod mere til i Rytmen. Vil man finde Filmen forældet, bidrager Musiken i lige saa høj Grad til at øge dette Synspunkt som Personernes Klædedragt og andre tidsbestemte Faktorer.

At Bernhard Christensen er naaet langt videre i Aarenes Løb, viste hans Musik til Henning Bentzens abstrakte Film »Legato«. Her indgaar Musik og Billedvirkning en fuldkommen organisk Forbindelse.

Trods alle kritiske Bemærkninger maa det betragtes som et stort Fremskridt, at Komponisterne og Filmen efterhaanden er ved at finde hinanden. Hvor galt det kan gaa, naar den musikalske Del af det samlede Værk overlades en tilfældig »Skræder«, oplevede man med Lichtenbergs »Diakonisse«, hvortil Otto Henning havde lavet en Musik saa ligegyldig og misforstaaet, som var den taget fra en af Radioens Frokostkoncerter.

Sv. F.